Neghiniţă

POVESTE DE IARNA

(Urmare din numărul 47)

de **CEZAR PETRESCU**

Ascultă...

Ascultă Neghiniţă, cum vâjâie viscolul în noapte!

Afară e întuneric. Afară e frig. Afară e urgia cea mai înfricoşătoare din această iarnă.

Auzi?....

Zăpada spulberată de vânt s'a înălţat până sub fereastră. Altă vântoasă o ia şi o duce mai departe. O rostogoleşte peste nămeţi... O fâlfâie ca o pânză albă peste acoperişuri. O împrăştie pe câmpuri pustii.

Ascultă...

Ai auzit? In întuneric viscolul par'că se sbate. Par'că se vaietă şi geme. Adineauri şuiera. Acum chiuie. Acuşi se va isbi din nou de fereastră, gata s'o spargă în ţăndări gata s'o smulgă. Gata să năvălească în odaie în vârtejuri de pulbere albă, sticloasă, gheţoasă.

Toţi ne-am strâns în jurul sobei.

Eşti tu, Neghiniţă. E prietenul tău Petruţă Ionaşcu, acum şi prietenul meu. Mai e şi Bârlig, împreună cu voi. Acum suntem prieteni vechi. Acum ne cunoaştem bine, după întâlnirea noastră de astăvară, când am început să istorisesc şi altora întâmplările voastre.

Aţi venit să mi uraţi sănătate şi spor la muncă, pentru anul cel nou, care vine. Aceasta m'a mişcat. N'aţi simţit şi voi, că vorbele voastre mi-au mers la inimă?

Am vorbit apoi, despre multe şi de toate. V'aţi uitat la cărţile mele din rafturi. V'am lăsat să vă uitaţi în atlasuri şi albume. Ne-am încălzit cu un ceaiu fierbinte. S'a ales şi Bârlig cu un pesmete.

Acum toţi privim în jarul cel roşu din sobă şi ne e groază să întoarcem ochii spre fereastră.

E atât de cald şi de bine aci! Şi e atât de spăimântătoare urgia de-afară, din noapte şi din viscol!

Ascultă...

Ascultă, Neghiniţă! Ascultaţi, voi toţi...

Am să vă povestesc o întâmplare a unor copii dintr'o noapte ca aceasta.

E o întâmplare din copilăria mea. O întâmplare de foarte demult.

Pentru unii sfârşeşte bine, fiindcă aşa au meritat-o. Pentru alţii sfârşeşte rău, fiindcă nu meritau altceva. Nu vă speriaţi dacă începe cu un frig, care are să vă treacă fiori prin spinare. Aveţi răbdare până la sfârşit.

E o întâmplare adevărată din vremea copilăriei mele. Şi ţi-o povestesc îndeosebi ţie, Neghiniţă, căci de mâine ne despărţim. Cine ştie, când ne vom mai vedea? Cine ştie, când voi lua din nou firul, să mai istorisesc şi altor copii isprăvile tale, Neghiniţă?...

Ascultă acum şi isprăvile altora, din alte vremuri:

Erau doi. Şi erau foarte săraci. Doi copii înalţi cât două cisme. Doi fraţi gemeni. O fetiţă şi un băiat. Pe fetiţă o chema Lia. Pe băiat, Săndel.

Mamă n'aveau. Tată n'aveau. Il creştea o bunică bătrână, bătrână şi săracă, săracă, aşa cum nici nu s'a mai pomenit.

Abia aveau cu ce-şi cumpăra o pâine la trei zile... Şi abia aveau cu ce aprinde un foc în vatră, pe săptămână.

Bunica era bună şi blândă. Dar ce-i folosea bunătatea şi blândeţea, când lumea cealaltă de atunci era rea şi nu se îndura de-o bunicuţă săracă şi de cei doi nepoţi ai săi, orfani?

— Bunicuţo?... întreba Săndel. Bunicuţo, este adevărat că sunt pe lume copii, care beau în fiecare dimineaţă lapte cald?...

Bunicuţa se făcea că nu aude. Scormonea cu un vreasc în cenuşa rece din vatră. Ah! Cum ar fi vrut ea să le dea şi lor, măcar Duminica, un pahar de lapte cald!

Dar mâinile n'o mai ajutau să lucreze cu îndestul spor. Iar cu ochii abia zărea, ca într'un păinjeniş.

Cum să câştige ea pânea şi laptele pentru nepoţei?

— Bunicuţo?... întreba Lia. Cine le dă hăinuţe nouă şi frumoase fetiţelor? Am văzut astăzi pe stradă, o fetiţă cu un paltonaş alb şi gros de blană... Eu n'am avut niciodată o hăinuţă nouă...

Bunicuţa se prefăcea iarăşi că n'a auzit. Se uita în pământ. Nici nu-i venea să ridice ochii şi să vadă rochiţa veche şi cârpită a Liei.

Bunicuţa ofta.

Ce putea să le spună copiilor? Erau cuminţi şi ascultători. Nu-i supărau cu nimic bătrâneţele. Dar nici ea nu putea înţelege, de ce erau atât de singuri şi de părăsiţi.

Şi aşa a trecut vremea.

A venit iarna. A început să ningă. Mai întâi cu fulgi molateci, care gâdilă genele. Pe urmă, a prins să viscolească năpraznic. Iar în bordeiul bunicuţei s'a făcut întuneric. Ah! cât de întuneric şi frig!

Se strângeau bieţii copilaşi lângă vatră. Intindeau mânuţele vinete şi rebegite. Dar vatra era goală şi rece. Şi noaptea, ghemuiţi unul în altul, Lia şi Săndel, clănţăneau de ger şi ascultau înfioraţi, cum chiuie viscolul afară.

Intr'o dimineaţă Lia întrebă: Are să vină şi la noi Moş Crăciun?...

Bunicuţa se uită în cenuşa îngheţată din vatră, cu ochii ei bătrâni şi slabi.

Nu voia să mintă. Ea ştia că niciodată Moş Crăciun nu intra într'o casă unde e atât de întuneric şi frig. Ea ştia că aceste bucurii erau numai pentru copiii bogaţilor, care îşi împodobesc singuri pomul de Crăciun şi de Anul Nou, cu tot soiul de portocale şi nuci poleite, de daruri şi jucării. Mai ştia că în acele case, un domn, un unchiu ori un prieten, îşi punea barbă albă de lână şi plete lungi, ca actorii la teatru, prefăcându-se în Moş Crăciun.

Cum să mintă?

Bunicuţa deci n'a răspuns! A tăcut şi a tuşit. De două zile tuşea.

— Dece nu răspunzi, bunicuţo? întrebă Lia. La noi n'are să vină Moş Crăciun?...

— In iarna aceasta nu cred!... spuse bunicuţa. N'avem pom! N'am avut cu ce să cumpărăm un pom... El se duce numai în casele unde îl aşteaptă copiii cu un pom...

— Aceasta nu-i drept!... rosti Săndel, încruntându-şi sprâncenele lui mici.

— Dragii mei!... oftă bunicuţa! Pentru copiii săraci, multe lucruri pe lume nu sunt drepte...

Pe urmă, bunicuţa începu să tuşească mai tare. Se înăbuşea şi avea lacrimi în ochi. Abia se târî până la pat.

Spuse:

— Eu nu mă simt bine astăzi, copiii mei! Aveţi pâine acolo pe masă.. Pâine goală, neagră şi amară... E tot ce-am putut căpăta, pe munca mea, după ce-am împletit o săptămână întreagă.. Poate mâine, are să fie mai bine!... Am împletit nişte mănuşi, pentru fetiţele unei vecine şi mi-a spus să mă duc mâine la dânsa... Cu banii aceia dela ea, poate că am să mă învrednicesc să vă cumpăr lapte şi pâine proaspătă... Acum mi-e rău! Mă culc... Culcaţi-vă şi voi...

Copiii au rupt pâinea cea neagră, veche şi amară.. Au mâncat prin întuneric şi s'au culcat pe patul de scânduri.

Era o noapte cu viscol ca acum.